

A close-up photograph of hands being washed with soap suds. The suds are white and bubbly, covering the fingers and palms. The background is a soft, out-of-focus light color.

Vaksinering av beboere og ansatte i kommunale helseinstitusjoner.

Hva viser forskningen og
hva anbefaler
Folkehelseinstituttet?

Samarbeidsprosjekt

- Utviklingssentre for sykehjem og hjemmetjenester
 - Vestfold
 - Telemark
 - Agder Vest,
 - Trøndelag Nord,
 - Buskerud,
 - Innlandet,
 - Østfold,
 - Vestland (Sogn og Fjordane),
 - Norland,
 - Akershus,
 - Møre og Romsdal
- Nasjonal arbeidsgruppe for basale smittevernrutiner
- Folkehelseinstituttet (FHI)
- Antibiotikasenteret for primærmedisin (ASP)
- Senter for forskning på epidemitiltak (CEIR)
- Smittevernpersonell fra Sykehuset i Vestfold, Porsgrunn kommune og Skien kommune

Vaksinering av beboere og ansatte

Eli Heen

Overlege på avdeling for Smittevern og vaksine

FHI

Beskytt deg selv, pasientene og dine
nærmeste mot alvorlig influensasykdom.

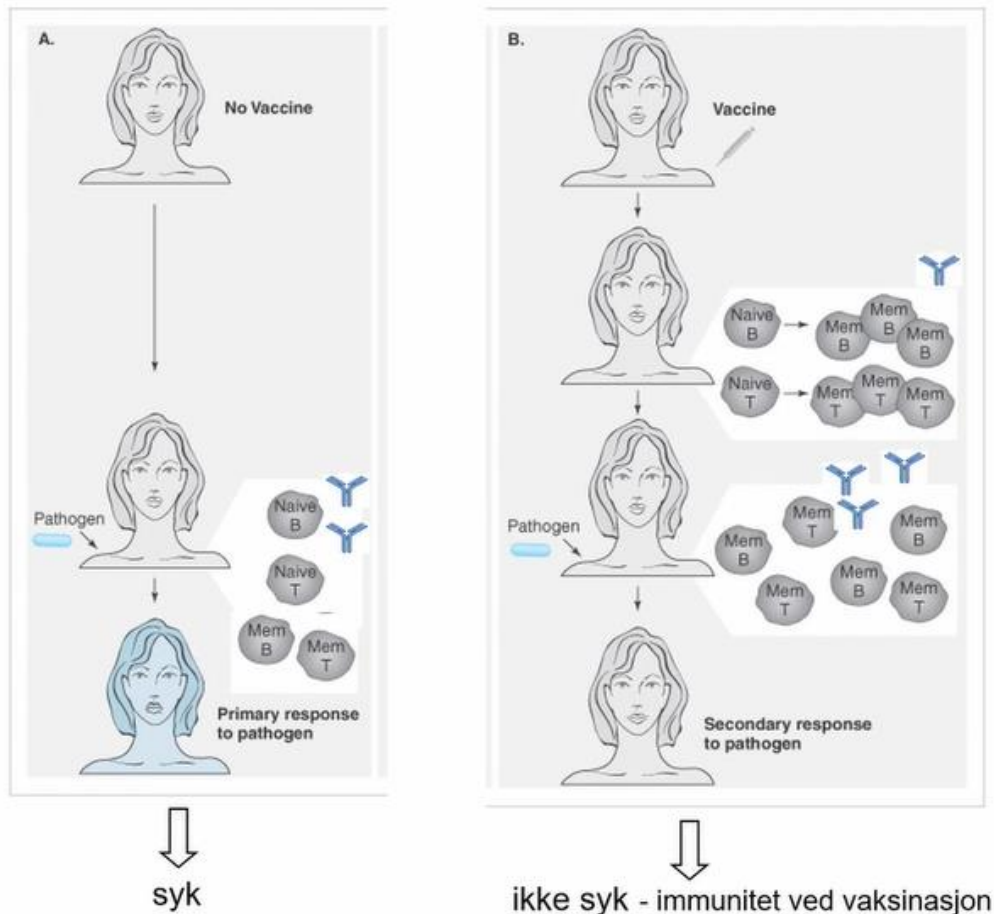
Ta influensavaksinen du også!

fhi.no/voksenvaksinasjon

Hva er vaksiner og hvordan virker de?

Prinsippet for vaksinasjon

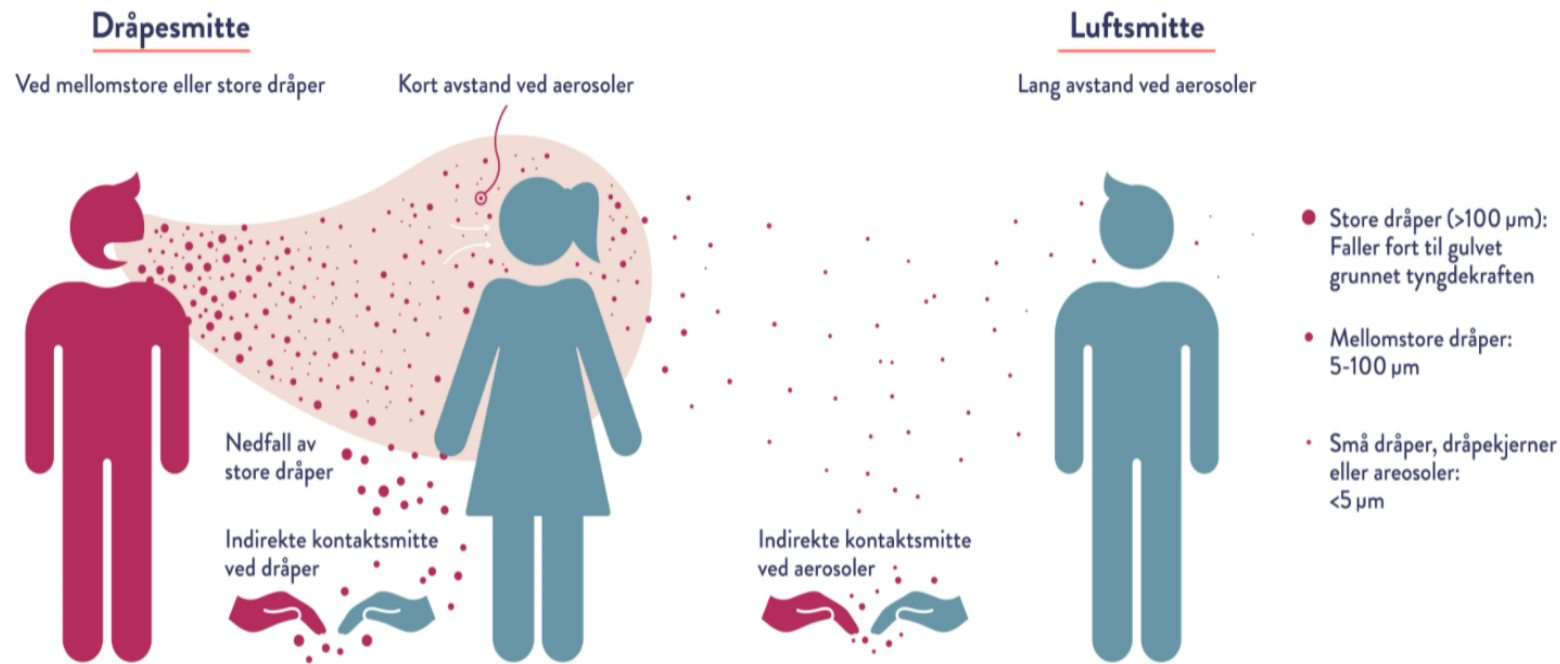

- Vaksiner lærer kroppens immunforsvar å motstå sykdom
- Vaksiner inneholder biter av, eller informasjon om, viruset eller bakterien den skal beskytte mot, slik at immunforsvaret gjenkjenner og bekjemper den.
- Vaksiner beskytter den som får vaksinen
- Når mange nok er vaksinert hindrer det at sykdommen sprer seg i befolkningen

[Lenke: Gratis e-læringskurs om vaksinasjon - FHI](#)

Hvorfor vaksinere pasienter og ansatte?

Smitte ved luftveisinfeksjoner

Vaksineeffekt avhenger av:

- Mennesket
- Vaksinen
- Viruset/bakterien

Hvilke vaksiner anbefales til pasienter?

FHIs vaksineanbefalinger

Influensavaksine til 65+ og yngre i risikogrupper

Pneumokokkvaksine til 65+ og yngre i risikogrupper

Koronavaksine til **75+** og yngre i risikogrupper

Voksenvaksinasjonsprogram gitt av forskrift

Influensavaksine 65+ og yngre i risikogrupper

Pneumokokkvaksine til **65-åringer**

Koronavaksine til **65+** og yngre i risikogrupper

Påminnelse gjennom Helsenorge (siste halvdel november)

Influenza – uvaksinerte 65+

Pneumokokkvaksine – uvaksinerte 65-åringer

Koronavaksine – uvaksinerte **75+**

	Influensavaksine		Pneumokokkvaksine		Koronavaksine	
	VVP	Medisinsk anbefaling utenom VVP	VVP	Medisinsk anbefaling utenom VVP	VVP	Medisinsk anbefaling utenom VVP
Inkluderte grupper	- Beboere i omsorgsbolig og sykehjem 65 år og eldre - Voksne og barn med definerte risikotilstander og sykdommer - Gravide etter 12. svangerskapsuke, samt alle gravide som inngår i risikogruppe - Prematurt fødte barn fra 6 måneder til 5 års alder	- Helsepersonell og andre ansatte i helse- og omsorgstjenesten som har nær kontakt med pasienter - Husstandskontakter til personer med nedsatt immunforsvar - Yrkesvaksinering (kontakt med levende griser, mistenkt eller bekreftet influensa syk tamfugl)	65-åring (personer født i 1960 eller senere fra det kalenderåret de fyller 65 år)	- Alle født før 1960 - Personer med definerte risikotilstander og sykdommer	- Personer i omsorgsbolig og sykehjem 75 år og eldre 65-74 år* 18-74 år med definerte risikotilstander og sykdommer 12-17 år med alvorlig grunnsykdom 6-måneder 11 år med alvorlig grunnsykdom individuell vurdering	Husstandskontakter til personer med nedsatt immunforsvar
Vaksine	- Influvac - Vaxigrip - Fluad (f.o.m. 50 år) til beboere i sykehjem og omsorgsbolig, og særskilt skrøpelige hjemmeboende - Fluenz (f.o.m. 2 år t.o.m. 17 år, OBS: levende nesesprayvaksine)	- Influvac - Vaxigrip - Fluenz (f.o.m. 2 år t.o.m. 17 år, OBS: levende nesesprayvaksine) - Fluarix - Efluelda (bare i apotek)	Prevenar 20	- Pneumovax - Prevenar 20 - Capvaxive	Comirnaty LP.8.1 (flerdose hetteglass á 30 µg/dose, 10 µg/dose, og 3 µg/dose)	Comirnaty LP.8.1 (ferdigfylt én-dose sprøyter i 10-pakninger)
Ordineringsrett	- Lege - Helsesykepleier - Farmasøyt i apotek - Sykepleier	- Lege - Farmasøyt i apotek	- Lege - Helsesykepleier	Lege	- Lege - Helsesykepleier - Farmasøyt - Sykepleier	Lege

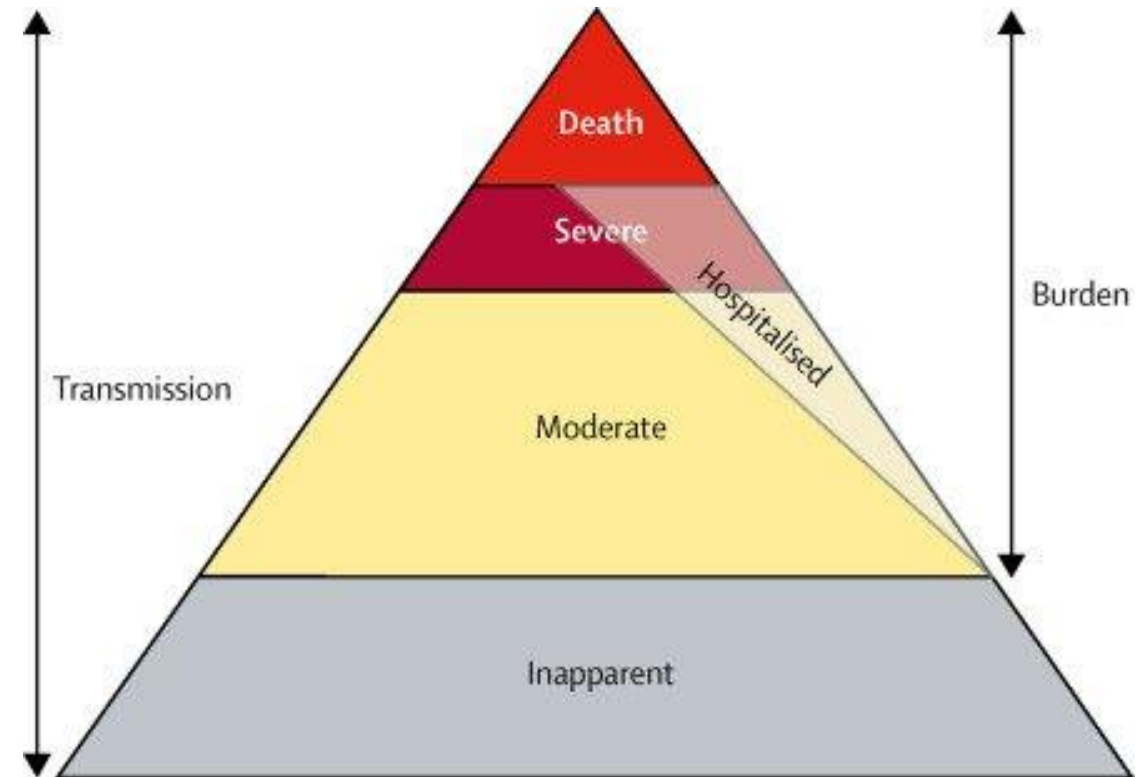
Hvilke vaksiner anbefales til helsepersonell?

Type arbeid	Vurder vaksinasjon mot
Helsetjenesten generelt	Influenza ² , meslinger, kusma, røde hunder, difteri, tetanus, kikhoste (spesielt viktig for ansatte ved føde-/barselavdelinger), polio.
Ansatte i helsetjenesten som arbeider med invasive prosedyrer, inkludert ulike former for injeksjon av medikamenter med sprøyter/kanyler. Også rengjøringspersonell ved slike avdelinger bør omfattes av tilbudet.	Hepatitt B I tillegg til vaksinene som anbefales generelt til ansatte i helsetjenesten (se over)
Ansatte i helsetjenesten som arbeider med smittsom lungetuberkulose eller dyrking av mykobakterier	Tuberkulose ⁶ I tillegg til vaksinene som anbefales generelt til ansatte i helsetjenesten (se over)
Ansatte i helsetjenesten som er seronegative for varicella	Varicella ¹ I tillegg til vaksinene som anbefales generelt til ansatte i helsetjenesten (se over)

- ¹ Seronegative arbeidstakere (etter negativ antistoffundersøkelse), spesielt de som har nærkontakt med personer med økt risiko for alvorlig forløp av varicella.
- ² Influensavaksine viktigst til helsepersonell som skal ta hånd om pasienter i risikogrupper.
- ⁶ Individuell vurdering, se [Yrkesvaksinasjon - FHI](#)

Mange får influensa hvert år

- Ca 900 dødsfall
- Ca 190 intensivinnleggelser
- Ca 5 000 influensarelaterte innleggelser
- 5-10 % av oss får influensa hvert år; flest blant barn, voksne som bor med barn, og helsepersonell – opp mot 20 %
- Flere enn de synlig influensasyke påvirker smittesituasjonen rundt oss

Illustrasjon: Global, regional, and national age-sex specific mortality for 264 causes of death, 1980-2016: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2016. GBD Causes of Death Collaborators, Lancet 2017, 390 (10100), pp 1151-1210. DOI: 10.1016/s0140-6736(17)32152-9 <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/28919116>

Hva er alvorlig influensasykdom?

- **Komplikasjoner**

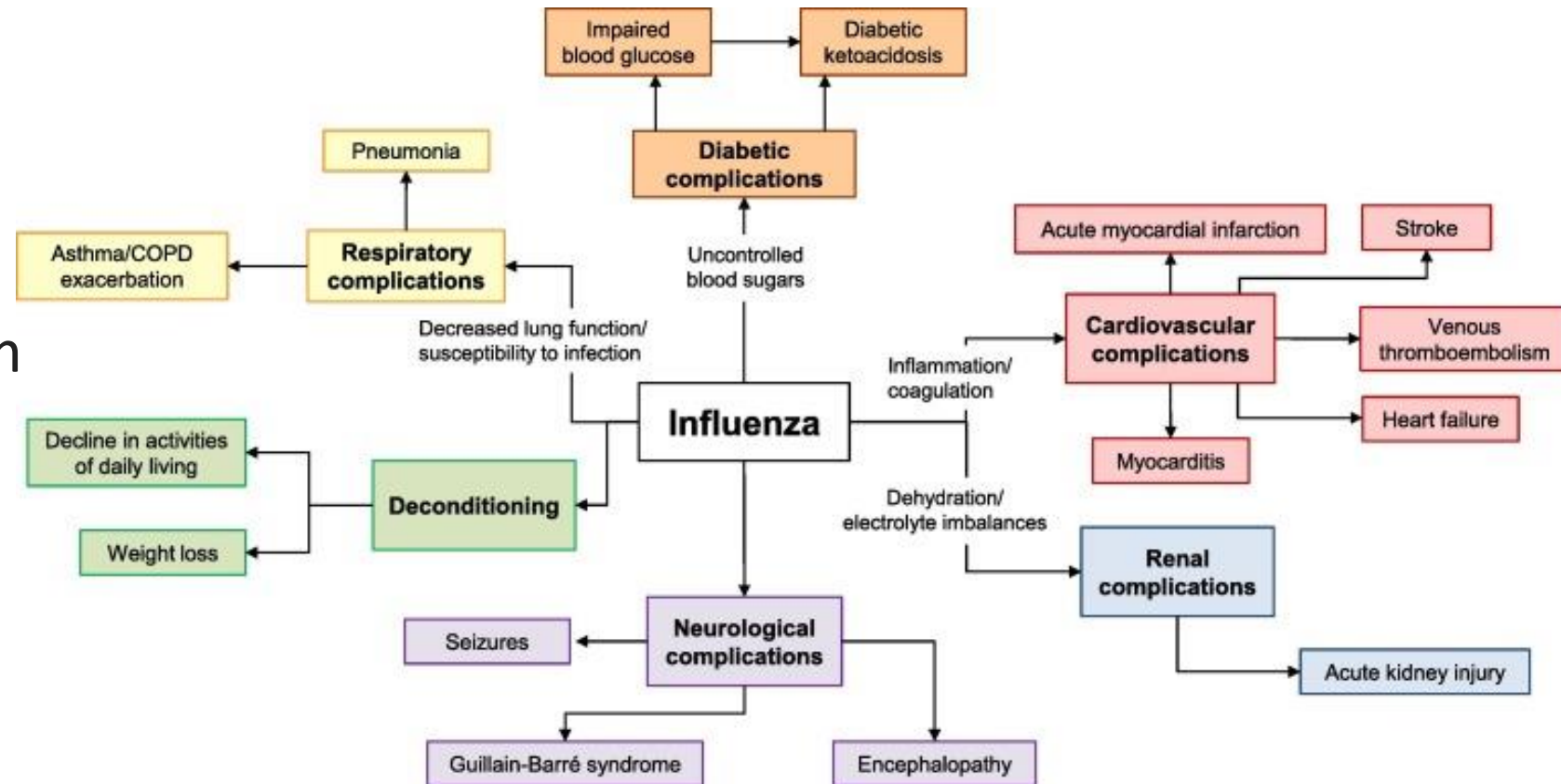
Lungebetennelse, organsvikt, pustehjelp..

- **Forverring grunnsykdom**

KOLS, astma, diabetes, hjertesykdom..

- **Følgetilstander**

Organskade, varig svekkelse, økt hjelpebehov..

Influensavaksine til helsepersonell

Alle ansatte i helsetjenesten med pasientkontakt har rett på gratis influensavaksine

Anbefalingen er grunngitt i 3 hensyn:

- Hindre smitte til sårbare pasienter
- Beskytte personellet og deres familier
- Beredskap i helsetjenesten

I tillegg til Smittevernloven er helsepersonellvaksinasjon hjemlet i:

- Spesialisthelsetjenesteloven (ved *Forskrift om smittevern i helse- og omsorgstjenesten*)
- Arbeidsmiljøloven (ved *Forskrift om utførelse av arbeid*, som omhandler vern mot biologiske faktorer og fastslår arbeidsgivers plikt til å tilby vaksine og dekke utgiftene ved denne)

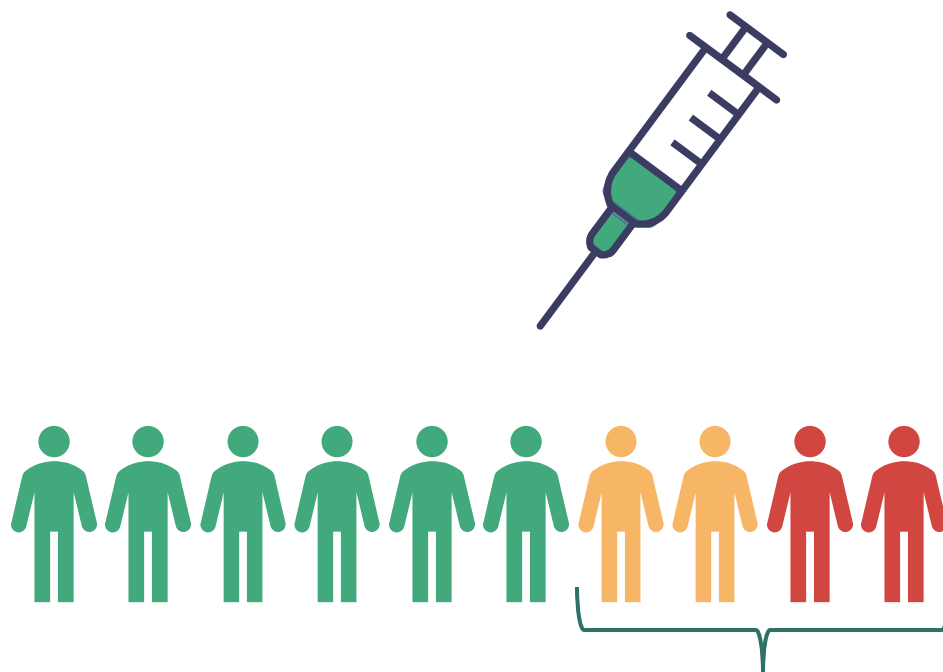
Effekt av influensavaksine

I gjennomsnitt har vaksinen en effekt på 60 %

Effekt av influensavaksine

Vaksinen beskytter også mot alvorlig sykdom

↓ færre alvorlige influensatilfeller
blant vaksinerte

Sikkerhet - influensavaksine

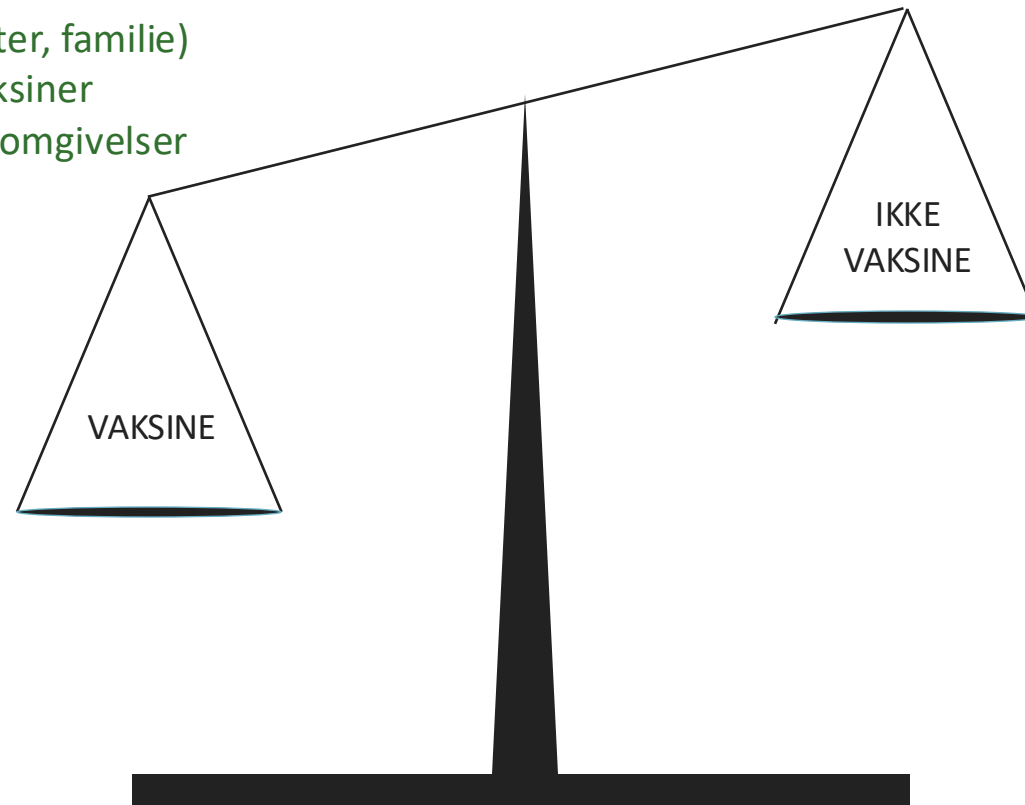
En vaksine med lang fartstid, der de aller fleste bivirkningene er milde og forbigående

Vanlige bivirkninger:

- Reaksjoner på stikkstedet (rødme, hevelse, smerte)
- "Influensafølelse" i 1-2 dager

Helsepersonell – valget om å la seg vaksinere

- + Egen beskyttelse; helsetilstand
- + Oppfatter influensa som en potensielt farlig sykdom
- + Beskytte andre (pasienter, familie)
- + Har tro på vaksinen/vaksiner
- + Press hos arbeidsgiver/omgivelser
- + Pliktfølelse/altruisme
- + Tilgjengelighet
- + Kultur og sosial tilhørighet

- Ikke redd for influensa
- Vet ikke hvor smittsomt det er/egen rolle i smitte
- «Sunt å få influensa»
- «Blir aldri syk»
- «Får influensa av vaksinen»
- Redd for bivirkninger
- Tror ikke vaksinen virker
- Tilgjengelighet
- Kultur og sosial tilhørighet

Organisering - ansattvaksining

Vaksinering bør skje sentralt og lokalt; vær der de ansatte er, når de er der

Lederforankring

Tilgjengelighet

- Nærhet: på avdeling, ved vaktskifte, morgenmøte
- Fleksibilitet: mulighet for å få vaksine over lengre tid, og flere tider på døgnet

Informasjon

- Målrettet informasjon – **gi en anbefaling** og forklare hvorfor
- Møt spørsmål med et åpent sinn – kanskje er det din forklaring som trygger?
- Mye tilgjengelig materiell og informasjon til alle nivå og flere språk på fhi.no.

[Lenke: Influensavaksine til helsepersonell - FHI](#)

Influensavaksine til helsepersonell

Influensa forårsaker alvorlig sykdom og dødsfall i sårbare grupper. Ta vaksinen for å beskytte deg selv, pasientene og dine nærmeste.

Influensautbrudd i helseinstitusjoner
Høy vaksinasjonsdekning blant helsepersonell kan redusere influensasykdom og utbrudd i helseinstitusjoner. Dette er spesielt viktig for pasienter som ikke selv kan få vaksine, og for pasienter som har redusert effekt av vaksinen på grunn av nedsatt immunforsvar.

Beredskap
Høy vaksinasjonsdekning mot influensa blant ansatte i helse-sektoren er også viktig for å opprettholde tilfredsstillende beredskap under større utbrudd av smittsomme sykdommer.

Høy smitterisiko
Helsepersonell har klart høyere risiko for å bli smittet av influensa sammenlignet med voksne som ikke arbeider i helsesektoren.

Les mer på
fhi.no/vaksenavaksinasjon

Blir du smittet, kan du spre sykdommen til andre selv om du ikke har tydelige symptomer. Overføring av vir-dråpe-, luft- eller Voksne er vanligvis én dag før sympto- seg og 3-5 dager blitt syke.

Jobber du med sårbare grupper?
Alt helse- og omsorgspersonell som jobber med pasienter, ta vaksine. Dette gjelder spesielt for personell som jobber med sårbare pasienter, eksempelvis i eldreomsorg, infeksjonsmedisin og avdelinger.

Arbeidsgiver skal utgi tid til vaksine. Vaksineutsettelse kan medføre arbeidsgiveransvar.

Viktig om influensa
Influensavirus er en svært smittsom virus som kan gi alvorlig sykdom.

tilpasses de virusstammene som sirkulerer. Effekten av vaksinen avtar også over tid og må derfor

Vaksiner til voksne | Bokmål – utgitt 2025

Kjære kollega

Beskytt deg selv, pasientene og dine nærmeste mot alvorlig influensasykdom!

Ta influensavaksine.

Helsedirektoratet

Les mer på
fhi.no/vaksenavaksinasjon

Helsedirektoratet

FHI

Influensavaksine

Hvorfor vaksine?

- Viktigste forebyggende tiltak mot influensarelaterte komplikasjoner og dødsfall
- Gjennomsnittlig effekt 60 % (variasjonsbredde 30-80 %)
- Mindre alvorlig sykdomsforløp blant vaksinerte som får influensa
- Lite bivirkninger

Vanlige spørsmål..

- Man kan **ikke** få influensa av vaksinen (inneholder ikke levende virus)
- Andre virus kan gi influensalignende symptomer – vaksinen beskytter ikke mot disse
- Vaksinen bruker 10-14 dager på å virke: ta vaksinen før sesongen

Takk for oppmerksomheten!

- Les mer om webinarrekken på: usht.no
- Neste webinar: 7. oktober, 11³⁰-11⁵⁰

NOST - Gamechanger for smittevern i primærhelsetjenesten?
Erfaringer med bruk av NOST (Nasjonalt verktøy for observasjon av smitteforebyggende tiltak i helsetjenesten) i kommunehelsetjenesten.

Spørsmål? : usht-vestfold@sandefjord.kommune.no